

HORT

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3
Hort bemutatása.....	4
Örökségünk	10
Eltérő karakterű településrészek.....	20
Építészeti útmutató	22
Öregfalu településrészre mértékadó megállapítások	23
Magasság.....	23
A tetőhajlásszög és tetőforma	24
Telepítés	27
Anyaghasználat, színek.....	28
Kerítések az Öregfaluban.....	28
Újtelep településrész.....	30
Magasság.....	30
A tetőhajlásszög és tetőforma	31
Telepítés	32
Anyaghasználat, színek.....	32
Kerítések az Újtelep lakóterületein.....	33
Kertek, udvarok.....	34
Erkélyek, tornácok	36
Ajtók, ablakok	38
Homlokzatképzés.....	40
Közterületi növényzet	41
Újonnan beépülő lakóterületek.....	43
Beépítésre nem szánt területek.....	45
Mai példák, észrevételek	48
Hirdetések, reklámtáblák.....	54

1.

BEVEZETÉS

(Polgármesteri köszöntő lesz itt)

A településkép védelméről szóló 2016. LXXIV. törvény és a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet alkalmazásában Hort nagyközség településképi arculati kézikönyve a település esztétikus lakókörnyezetének kialakítása illetve védelme érdekében készül. A kézikönyv szemléletformáló útmutatásként szolgál nemcsak a szakemberek, a települési döntéshozók, de a jelenlegi lakosság és az idetelepülni vágyók számára is.

Az arculati kézikönyv a község településrészeit arculati jellemzőikkel, értékeikkel mutatja be, a településkép minőségi formálására vonatkozó javaslatokat tartalmaz, iránymutatást ad a településképhez illeszkedő építészeti elemekkel, beépítésekkel.

2.

HORT BEMUTATÁSA

Hort Heves megye délnyugati részén, a Nagyalföld északi peremén, a Gyöngyösi-síkon, a Mátra déli vonulata alatt, Hatvantól keletre fekvő település.

Az M3-as autópálya áthalad a település közigazgatási területén. Magán a községen halad keresztül a Budapest-Miskolc közötti 3-as számú főútvonal, amely biztosítja a község Hatvan és Gyöngyös felőli megközelítését. Határát az Ágói patak szeli ketté, mely a falut nyugaton érinti; itt ered a Szarv-ágy-patak. A Szekeres-tó és környéke vizenyős terület.

A település neve először Hurt néven 1250-ben került említésre. 1418-ban a Pálóczi család kapta zálogba, melyet később 1433-as királyi adománylevelével juttatott nekik birtokul. S középkor folyamán birtokosai közt a Pálócziakon kívül a Ráskayakat és a Dobókat találhatjuk meg.

A falu XVI század végi elpusztulása után 1621-ben már ismét benépesedik.

A XX. században a település népessége dinamikus növekedésnek indult, a csúcspont a múlt század hatvanas éveiben volt, amikor is a népesség elérte a 4500 főt.

A II. világháborúban a községben és környékén is jelentős harcok folytak, ekkor robbantották fel egykori templomát. A háborús károk helyreállítása után az új templomot (tervezte: Árkay Bertalan) 1949-ben szentelték fel.

A lakosság megélhetését korábban jellemzően a mezőgazdaság biztosította, a falu nevezetes dinnyéjéről. Manapság a településen élők többsége a környező városok (Hatvan, Gyöngyös, Budapest) ipari üremeiben talál munkát.

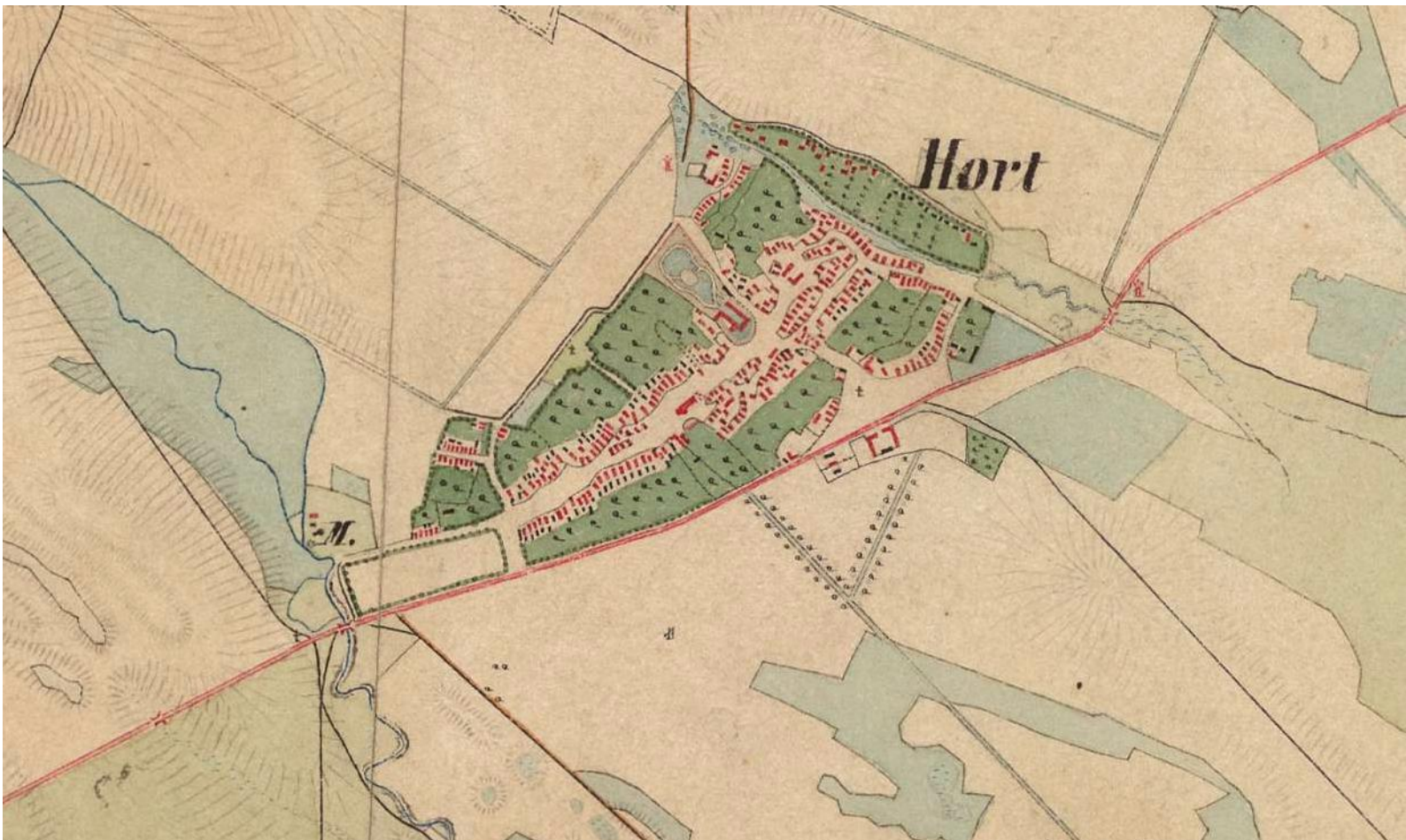
A feltételezhetően középkori eredetű Hort község jelenlegi szerkezetében is megőrizte történeti fejlődésének jellegzetes vonásait annak ellenére, hogy az évszázadok folyamán többször elpusztult, majd újra betelepült.

A rendelkezésre álló régi térképek alapján nyilvánvaló hogy a település történeti magja a főúttól északra, a templom által kijelölt területen helyezkedik el, határozottan nem az országút két oldalára épült.

A korai időkben egyutcás falu széles, ún. vásáros utcája körülöleli a tengelyében sziget-szerűen elhelyezkedő templomot. E körül a kijelölt központi hely körül telepedtek meg a község házai.

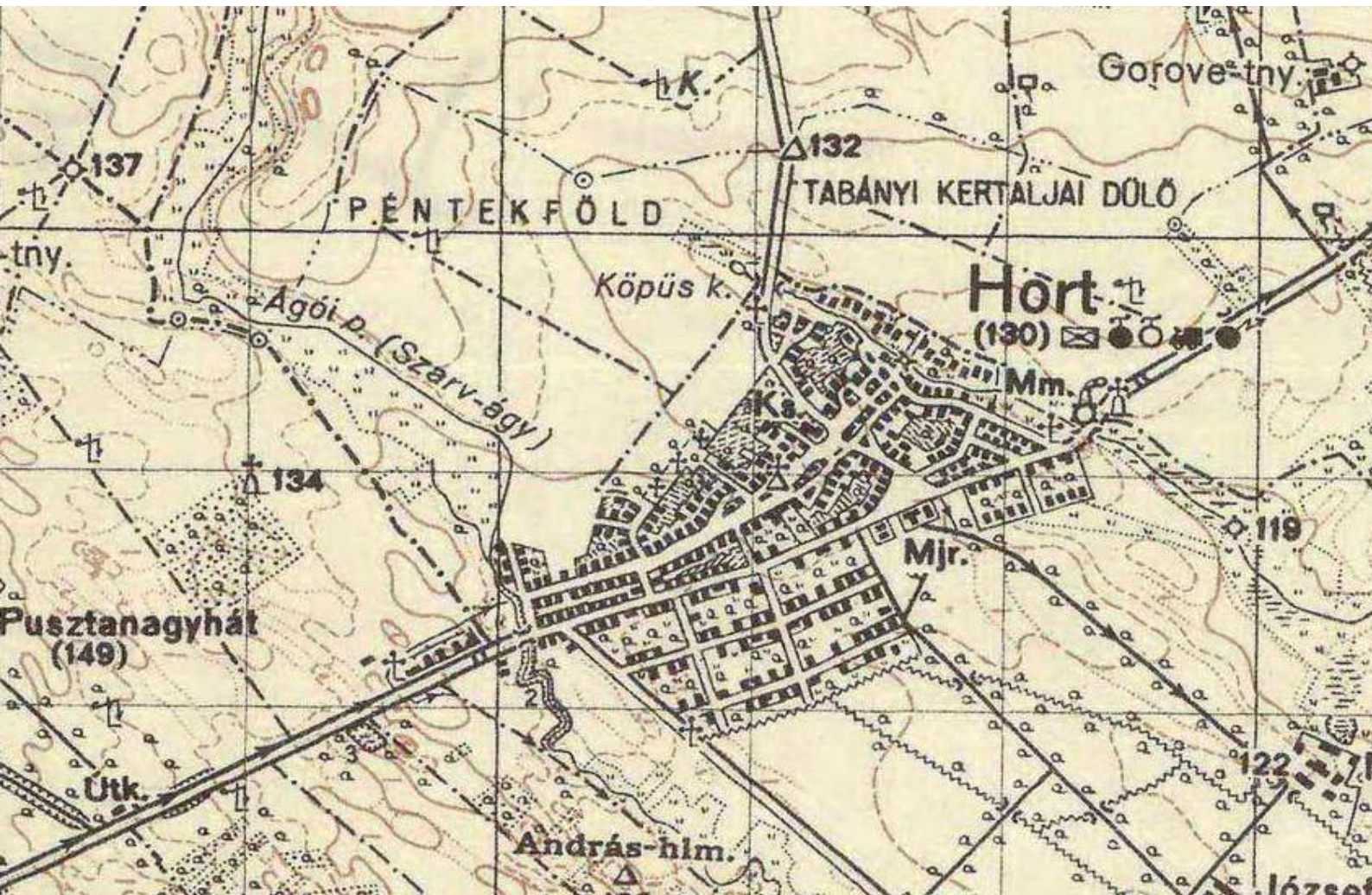
Az első térképi adatot jelentő Első Katonai Felmérés (1763-1787) egyutcás faluként ábrázolja a települést. Jól megfigyelhető, hogy keleti határán a Kertalja utca már megtalálható, de nyugati határán még nem éri el az Ágói-patakot. Az Ecsédre vezető keresztutcaja megegyezik a mai Ady E. utca nyomvonalával.

A Második Katonai Felmérés (1829-1866) ábrázolásán a településszerkezetben jelentős változásokat nem láthatunk, azonban a felfedezhető különbségek előre vetítik a település mai képét:

A község eléri mai nyugati határát az Ágói-patakot, kialakul a mai Temető-köz, a templomtól közvetlenül elérhető a sírkert, a templom mellett kialakul a községközpont másik centruma, a település urának lakhelyével, a kastélykerttel és megjelenik az országút déli oldalán egy a községhez tartozó tanya, vagy majorság.

A község lélekszámának gyarapodása miatt az új lakás szükségletek kielégítése végett 1922-ben a 3-as úttól délre lévő területen megjelenik az első néhány parcella. Ennek az új községrésznek a jelentős bővülése az 1945-ös év után következett be és egészen napjainkig folytatódott.

A 3-as úttól délre eső területeken már nem a történeti fejlődésnek köszönhető szövet-szerű utcarendszer jött létre, hanem (ha nem is tervezett, kimért) szabályos utcahálózat. Ez a községrész nem örökölte át a falu korábbi karakterét, nincs igazi központja és sajnos nincs valódi kapcsolata a régi település résszel. Az új beépítés természetes határai és korlátozói a Szarv-ágy-patak és a Csányi út váltak.

Mivel a XIX. sz. végén épült vasútvonal csak a település igazgatási területét (határát) és nem a lakott belterületét érintette, a vasútvonal nem jelent meg településszervező erőként a község életében. A későbbiekben néhány házzal az állomás közelében kiépült „MÁV-telep” nem meghatározó a település szerkezetben.

A mai Hort településképét elsősorban a 3-as út, mint főközlekedési útvonal határozza meg. A Kossuth Lajos utca az ahol minden átutazó az első benyomásokat szerzi a községről, dacára annak, hogy az utca nem halad át valódi község központon. A főút vízválasztó is, délre a legújabbkori parcellázásokkal létre jött karakter nélküli lakóutcák szabályos hálózata található, északra az ősi településszerkezet és falu központ számos közintézménnyel, középülettel.

Magának a 3-as útnak heterogén az utcaképe, hiszen számos kereskedelmi létesítmény telepedet rá a jelentős átmenő forgalomra, de mégis jellemzően lakóházak alkotják az utcaképet. Ezt a beépítésében alacsonynak (fsz+t) mondható sűrűséget rúgja fel a volt mezőgép telephely és a Hősök-tere többszintes beépítettsége, szaggatott utcakép része.

A valódi településkép és a jellemzően horti utcaképek a 3-as úttól északra lévő régi falurészben található. Az ősi főútca, a Bajcsy út az egykori falu szerkezetének a feltárulkozása. A széles utcában zárványszerűen beékelődött tömbök és a Szabadság-tértől keletre tagolt halmazokra bomlott utcaszerkezet egyaránt megfigyelhető.

3.

ÖRÖKSÉGÜNK

A település kialakulása óta többször elnéptelenedett. De újjáéledése során sikerült megtartania a történelmi településszerkezetet. A legrégebbi épületei a 3-as számú főút északi oldalán helyezkednek el, és az ezen a területen kialakult telekstruktúra is a múltat

idézi. A lakosság növekedésének következtében újabb lakóterületek alakultak ki főként a 3-as főút déli oldalán, de ezek a lakóterületek már nem követték a történelmi településszerkezet formavilágát. Inkább a szabályos vonalvezetésű utcák és előre megterve-

zett telektömbök jellemzik ezt a területrészt. A külterület tájképi megjelenésének legfontosabb eleme a környező szántóföldi művelésű mezőgazdasági környezet. Hort mezőgazdasági fő profilja a dinnye- és paradicsomtermesztés volt.

A településen egy műemlék található. Ez a Nepomuki Szent János szobor, amely a Szentlélek Eljövetele római katolikus templom előtt áll, a település történelmi településrész központjában.

Jelenleg nincs a településen helyi védett örökségi érték. De fontos megjegyezni, hogy a település arculatát, identitását erősítő épületek, alkotások megtalálhatók a településen, melyek védelemre is javasolhatók.

Ilyen például a közelmúltban állított II. világháborúban elesett horti lakosok emlékfala. 1948 március 15-én elhelyezték a községben a Petőfi Sándor mellszobrát. Az általános iskola udvarára 1896-ban millenniumi emlékfákat ültettek. Az iskola falában még 1945 előtt két darab első világháborús emléktáblát helyeztek el.

Hortnak a tatárjárás után már saját plébániája volt. 1696-ban kőtemplom épült, mely 1720-ban Szentlélek tiszteletére néven kerül említésre. A templom átépítésre került és 1820-ban restauráláson esett át. A II. világháború vége felé német katonák a templomot

és egy hidat is felrobbantottak. A robbantást csak egy nagy fakereszt élt túl, mely a mostani templomban van elhelyezve.

A régi templom helyére az egyház kultúrház építését tervezi, melynek bevételeiből majd elkészülhet az új templom, valamint szükségtemplomként funkcionált volna. Az építés megkezdése után 1949-ben átterveztetik az épülő közösségi házat templommá. A tervet Árkay Bertalan készítette. Az új templom 40 méter hosszú, 18 és 24 méter széles, 3 hajós, román stílusú templom, fakazettás mennyezetű, 2 darab 28 méter magas toronnyal. A két torony között Jézus szíve szoborral.

A Zárda-iskola épülete, mely jelenleg az egészségház a községben, és a Wintenberg kastély megmaradt szárnya is figyelmet érdemel, mely a község művelődési háza, könyvtára egyben.

A háború alatt és az utána következő években a kastély nagyrészt tönkrement, mellék-

épületeinek egy része azonban megmaradt. A kastély 1960-ban történt lebontása után, annak helyén épült a kultúr-
ház.

A könyvtár 1975-ben költözhetett be a ma is használt helyiségekbe - a régi Batthyány, majd Wintenberg kastély istálló részébe. A gyönyörű boltíves terek méltó helyéül szolgálnak a könyveknek.

A Helytörténeti Kiállítóhely a könyvtár épülete mellett található.

Egyedi tájértékek lehetnek az út széli keresztek, feszületek, illetve kis szent szobrok.

Szomszédos

épülettel együtt

védelemre méltó

népi lakóház eredeti

ablakkialakítással

Deszkaoromzatos népi lakóház
eredeti ablakkialakítással

Az orom deszkázat fokozott
védelmet érdemel

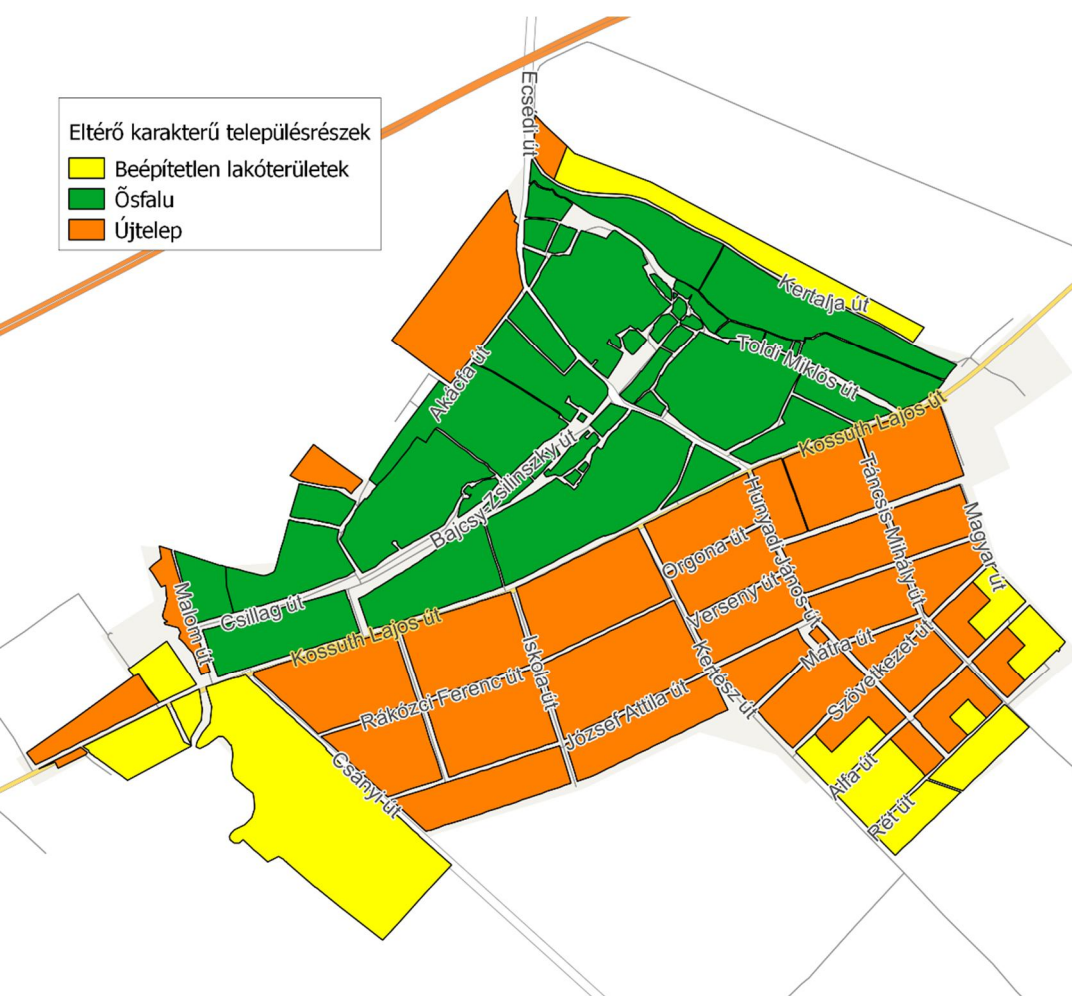

Kissé átalakított, de ilyenként is rendkívül vonzó megjelenésű népi lakóház

4.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

A település szerkezete jól elkülöníthetően két részre osztható, ahol természetes választó vonalként jelenik meg a 3-as főút. Harmadik településkarakter alapján elkülöníthető terület a még beépítetlen falusias lakóterületnek kijelölt területek, ahol az idetelepülők építhetik meg saját otthonaikat.

Az északi oldal régebbi településrészein organikus településszerkezet a domináns, míg a főút déli oldalán a hálózatos kialakítású, szabályos utca rendszer a jellemző. A település csaknem kizárólagosan lakóterületekből áll, melyek közé, részben történeti okok miatt zárványszerűen ékelődtek az egyes intézmények, ill. szolgáltatói funkciójú területek, építmények. A mai Szabadság –tér környezetében alakult ki a jelenlegi községi központ,

mely két pólus felé terjeszkedett, egyrészt az egykori vallási és települési központot jelentő templom irányába, másrészt az Ady utcán megtelepedett kereskedelmi és szolgáltató létesítmények felé. A falusias karaktertől egyértelműen elüt a falu közepén létesített volt Mezőgép telephely, a Kossuth utca-Ady utca találkozásánál épült kis lakótelep szerű társasházi beépítés, ill. a művelődési ház mögött részben megmaradt egykori kastély szárny.

A lakott belterületre az Öregfaluban a szalagtelkes oldalhatáron álló beépítési mód a jellemző, földszintes lakó és gazdasági épületekkel. Az újtelep szabályos telekrendszerében jobbra csak lakóépületek találhatóak jellemzően oldalhatáron álló beépítéssel. A telkek használata elsősorban lakótelekként funkcionál, ill. néhány helyen vállalkozás telephelye is létesült rajtuk. A községben korábban kijelölt ipari és üdülő területek lényegét tekintve nem települtek be, ill. megmaradtak elsődlegesen lakó funkcióban.

5.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Arra vonatkozóan, hogy milyen mértékben legyen tekintettel egy új épület, településrész és annak környezete a vele együtt látható építményekre és különösen a szomszédok elvárásaira, elsősorban etikai elvárások, és csak kisebb részben építészeti javaslatok fogalmazhatók meg. A települési együttélési elvárás az, hogy az építési, környezetalakítási beavatkozások a kialakult állapotnál kedvezőtlenebb állapotot nem idézzenek elő, lehetősége szerint a település vonzerejének erősítését segítse. Az építészeti javaslatok ennek tükrében olyan településarculat elérését segíthetik, amelyben a kialakult arculatot nem értékelik le az újabb kirívóan eltérő, hivalkodó épületek és zöldfelületek. Néhány nyilvánvalóan bántó építészeti megnyilvánulás kizárásán túl a maximális igényszintet minden építési és környezeti beavatkozás tervezetnél a legtehetségesebb helyi és térségi művészek szakértői véleménye jelentheti. A helyi civil szervezetek folyamatos kontrollja és észrevételei segítik az önkormányzati döntéshozókat, hogy a kevés feszültséget ébresztő átlagos szintet el lehessen érni.

Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat.

ÖREGFALU TELEPÜLÉSRE SZRE MÉRTÉKADÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK

MAGASSÁG

Az Öregfalunak a település történelmi szempontból jelentős, első területeit neveztük. Ezen a területen főként földszintes vagy földszint plusz emeletes lakóházak épültek. A terület középpontjában az újjáépített római katolikus

templom áll, mely kiemelkedik a környező lakóterületek közül. A település jelentős részén falusias lakóterületek dominálnak, ám az Öregfalu központjában kisvárosias lakóterületek is megjelennek társasházi jellegű, vagy többnemzedékes épületekkel.

Az Öregfaluban meglévő családi házak közel azonos magasságúak, a túl magas házak kevésbé illeszkednek a központi településrészbe. Amikor csak a tető magassága kiugró, mint az idézett esetben, az a monoton magasságba érdekes változatosságot hozhat.

A TETŐHAJLÁSSZÖG ÉS TETŐFORMA

A házak tetőhajlásszöge közel azonos, ezzel egységes utcaképet formál az Öregfalu településrészen. A leggyakoribb a településrészen a 40 fok körüli tetőhajlásszög. Lapostetős vagy túl nagy hajlásszögek a településrészen ritkán fordulnak elő.

A változatosabb tetőalakítások során nem zavarók a jól összeállított lapostetős épületek, a 60 foknál nem meredekebb tetők sem, de javasolt elkerülni az USA külvárosaiban kialakult alacsony 15-25 fok közötti lejtésű tetőket és a félreértett mediterrán tető-triplázásokat.

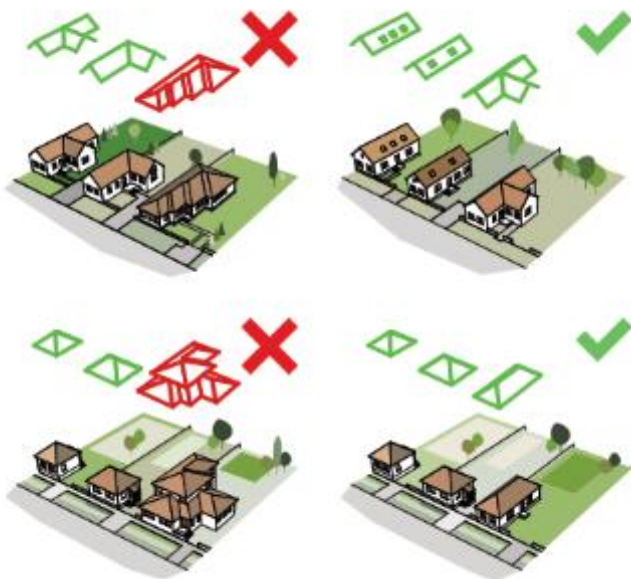

Összességében visszafogott formálásuk és kulturált környezetük számos település számára példaszerű.

Az Öregfalu településrész tetőformái között legelterjedtebb a sátoztető és a nyeregteztetőforma alkalmazása. Nem ritka a településrészen az összetettebb tetőformák alkalmazása, de törekedni kell a szomszédos épületek tetőformáihoz való igazodásra.

A jövőben új házak építése során érdemes arra odafigyelni, hogy az építési hely szomszédságában lévő beépített területeken milyen tetőformát alkalmaztak. Például, ha telek körül sátoztetős vagy nyeregteztetős épületek állnak úgy oda *ne tördelt tetőformájú épületet tervezzünk,*

hanem a többi épülethez hasonló tetőformát.

A kontyolt és oromfalas tetőkből érdekes lánc-alakzat, a növényzettel egyedi összképet ad

Az építési előírásoktól kevésbé kötött, egyedi megoldásokat nem hangsúlyozó formálás egy kiemelkedő fenyőfa és kisebb zöld sövény visszafogott kerítésalakítás mellett nem hangoskodó, vonzó, egyedi arculatot eredményez.

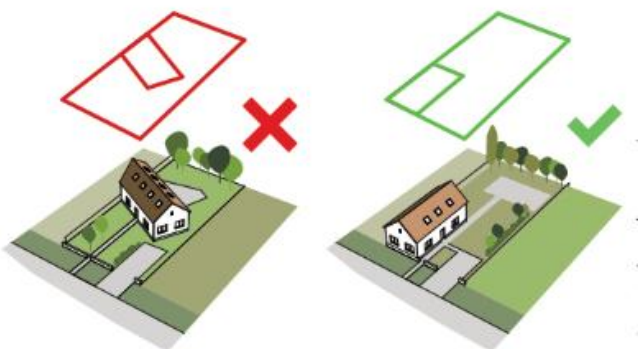

A hagyományos népi lakóházakhoz képest hatalmas tömegű és eltérő tetőalakzatú, de egyaránt 40-45 fok közötti tetőhajlású új lakóépületek gazdag és tagolt zöld növényzettel övezve konszolidált utcaképet eredményeznek.

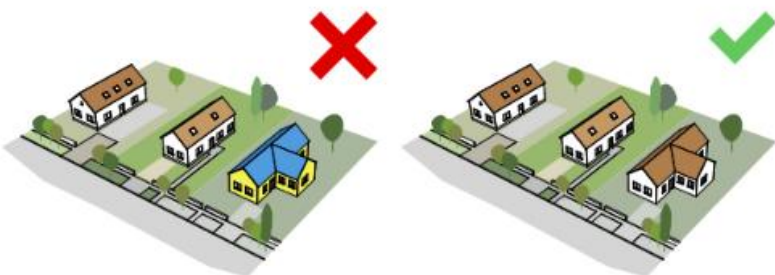
TELEPÍTÉS

A családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. Új építéseknél kerülni kell az utcára nem merőlegesen történő telepítést és az indokolatlan mélységben való elhelyezést.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

A településrész épületeinek színvilága visszafogott, összességében megfigyelhető az illeszkedés, a hasonló anyag- és színhasználat. A meglévő épületek színéhez igazodó, ahhoz illeszkedő új épület építése ajánlott. Hangsúlyos, erős színek alkalmazása nem java-

solt valamint fémlemez fedés és burkolat, fém és eternit jellegű homlokzat burkolat és mázas kerámia burkolat és falszerűen alkalmazott üveg, fémszerkezet kerülendő. A fémlemez fedéseknél figyelemmel kell lenni arra, hogy bár lehet illeszkedő

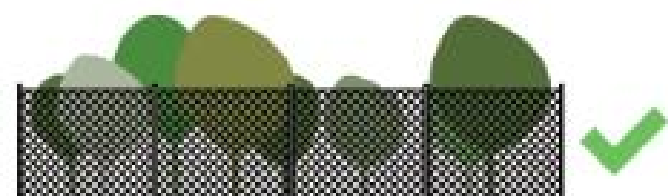
színvilágú és formájú elemeket választani, bizonyos időjárási viszonyok mellett teljesen más látványelemként jelennek meg, mint cserépfedéses társai. A jó megoldás lehet, ha a fémlemez fedés mellett döntünk, akkor előnyben részesítjük a cserép jellegűek közül is azokat, melyek fényvisszaverő képessége alacsony.

Természetes határ, kerítés növényválasztásból.

KERÍTÉSEK AZ ÖREGFALUBAN

Az településrészen az áttört kerítések előnyben részesítendőek a tömör és nem átlátható megoldásokkal szemben.

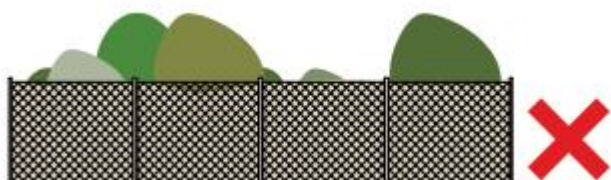
Teljesen áttört, drótfonatos kerítés.

Áttört kerítések nádszövettel vagy más takaróeszközzel való borítása helyett a belátás korlátozására sövény létesítése javasolt

Áttörés nélküli, falszerű kerítés elemek előkertés lakóterület kerítései körében kedvezőtlenek.

Osztapos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört részzel.

A kerítések az utcakép szerves részét képezik. Léteznek hagyományos megoldások, melyek mind anyaghasználat, mind forma és kialakítás terén megjelennek, és léteznek modern megoldások is. Hort Öregfalu településrészen vegyesen előfordulnak mind a két típus jellemzői. A kő és fa vegyítése jellemző főként, de előfordulnak a kovácsoltvas, téglá elemek kombinációi is. Alkalmazhatunk élő kerítés elemeket, mint például sövényt a meglévő szerkezet kiegészítéseként.

A kerítés lehet áttört, mely az elő és oldalkertekbe betekintést enged, vagy lehet tömör, zárt, ha magánéletünket szeretnénk megóvni. A kialakításánál jelentősége van az utcakép egységesnek mondott megformálásának. Ez értelmezhető úgy, hogy egy utca szakaszon kialakult szerkezettel, anyagokkal, formákkal, színekkel készülnek az 1,80 m

magasságig emelt kerítések. Egy másik megközelítésnél a hierarchikus megkomponálás kap fontos szerepet. Ilyen esetben a növényzettel is társulva vannak rövid, növényi szoborként megjelenő domináns szakaszok, körülöttük a testes beton vagy téglapillérek nélküli, finom hálószerkezetes kerítések. Ahol kialakultak az állatakadályozó beton lábazatos, feltűnő fehérre festett testes pilléres kerítések, ráadásul a fa vagy fémkerítések fehérre vannak festve, ott az új beépítéseknél is várhatóan ez a szokás fog érvényesülni. Törekedni kell arra, hogy minél több zöld növény és kevésbé hangos színekkel kellemes összkép alakuljon ki.

Várfalszerű kerítés igényes kapukkal, kevés zölddel.

ÚJTELEP TELEPÜLÉSRÉSZ

MAGASSÁG

Az újtelepen a családi házak földszintes vagy földszint plusz egy emeletes épületekkel épültek be, melyek fésűs oldalhatáron álló beépítésben állnak, és többségük előkertes kialakítású. A beépítési mód a legtöbb helyen, oldalhatáron álló beépítést tesz lehetővé.

Az újtelep építési övezetenként változatosabb, sokszor eltérő építménymagasságot is

megjelenítenek. A meglévő családi házak viszont közel azonos magasságúak, ezért az átlagos igény szintű túl magas házak nem illeszkednek az újtelep településrészbe.

A TETŐHAJLÁSSZÖG ÉS TETŐFORMA

A házak tetőhajlásszöge közel azonos, ezzel egységes utca-képet formál. Összességében az épületek visszafogott formálásuk és kulturált környezetük számos település számára követendő példa lehet.

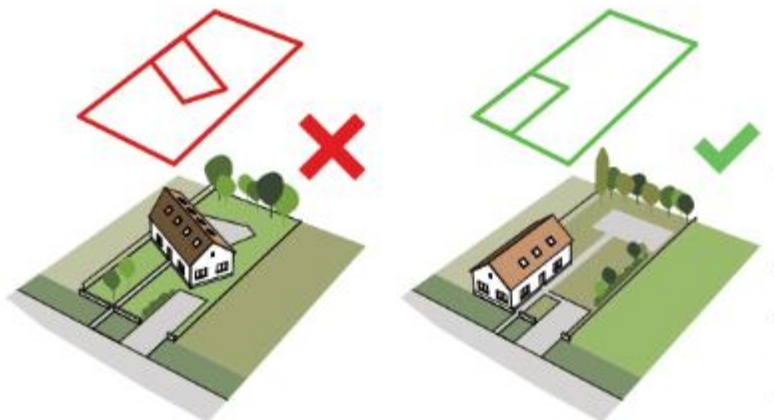
A tetőformára a nyeregtető és a sátoertető és ezek kombinálása jellemző a településrészen, de előfordulnak bonyolultabb tetőformák is az újabb építésű házak esetében.

A jövőben új házak építése során érdemes arra odafigyelni, hogy az építési hely szomszédságában lévő beépített területeken milyen tetőformát alkalmaztak. Például, ha telek körül sátoertető vagy nyeregtető épületek állnak úgy oda *ne törölt tetőformájú épületet tervezzünk*, hanem a többi épülethez hasonló tetőformát.

TELEPÍTÉS

A házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. Kerülni kell az utcára nem merőlegesen történő telepítést és az indokolatlan mélységben való elhelyezést.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

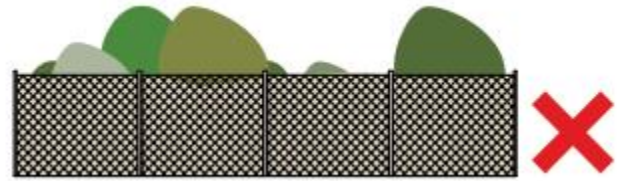
A településrész épületeinek színvilága visszafogott, összességében megfigyelhető az illeszkedés, a hasonló anyag- és színhasználat. A meglévő épületek színéhez igazodó, ahhoz illeszkedő új épület építése ajánlott. Hangsúlyos, erős színek alkalmazása nem javasolt valamint fémlemez fedés és burkolat, fém és eternit jellegű homlokzat burkolat és mázas kerámia burkolat és falszerűen alkalmazott üveg, fémszerkezet kerülendő. A fémlemez fedéseknél figyelemmel kell lenni arra, hogy bár lehet illeszkedő színvilágú és formájú elemeket választani, bizonyos időjárási viszonyok mellett teljesen más látványelemként jelennek meg, mint cserépfedéses társai. A jó megoldás lehet, ha a fémlemez fedés mellett döntünk, akkor előnyben részesítjük a cserép jellegűek közül is azokat, melyek fényvisszaverő képessége alacsony

KERÍTÉSEK AZ ÚJTELEP LAKÓTERÜLETEIN

Természetes határ, kerítés növényelválasztásból.

Hort
Újtelep
településrészei
n az áttört kerítések

előnyben részesítendő a tömör és nem átlátható megoldásokkal szemben.

Teljesen áttört, drótfonatos kerítés.

Áttört kerítések nádszövettel vagy más takaróeszközzel való borítása helyett a belátás korlátozására sövény létesítése javasolt

Dszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört részzel.

KERTEK, UDVAROK

A pihenés, kikapcsolódás és kisebb mértékben az élelmiszer-termelés helyszíne a kert.

A növényekkel teli előkert évszakonként változó, sokszínű élénkítő hatást kelt. A jól megválasztott növényfajták egész évben változó kert-képet formálhatnak, és nem csak számkra kedvezőek, mivel egyes élőlények életterévé is válnak. A település arculatában nagy szerepet játszik az előkertekben illetve oldalkertekben telepített növények sokrétűsége. A rendezett előkerttel hozzájárul az utcakép kedvező megítéléséhez.

A dísnövényekkel tarkított, megfelelően gondozott utcakert az utcakép szerves részét képezi, mely jó benyomást kelt és hozzájárul a szép, rendezett utcaképhez.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

A településen előfordulnak a népi építészetre jellemző oszlopos tornác és terasz kialakítások. A tornáci kialakítására számos, részleteiben eltérő megoldás lehetséges. A tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, nosztalgikus jellegű, a település múltját nem valamilyen eredeti kialakítás másolásával hosszabbítja meg. Maga a tornác funkció kap jelentőséget, dekoratív elemmé válva is erősíti a település sajátos arculatát. Nem mond ellent annak a törekvésnek, hogy egy új épület kialakításánál törekedjünk az egyszerűsége, mind formában, mind anyaghasználatban, mivel az épületek tömegalakításának egyszerűsége a meghatározó.

AJTÓK, ABLAKOK

A nyílászárók nagyban befolyásolják az épületek megjelenését,

hangulatát. A régi épületeken fából készült osztott ablakokat használtak. A barna, zöld vagy fekete színek használata volt jellemző. Az épületek ablakaira az álló arány volt jellemző.

Az új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, vagy fegyverzetű osztott ablakok beépítése javasolt.

HOMLOKZATKÉPZÉS

Az épületek homlokzati kialakításánál ügyelnünk kell arra, hogy a nyílászárók kellemes arányaival és a hagyományos anyagok használatával illeszkedjen a környezetünkbe. A településen, főként az Öregfalu településrészen több helyen előfordul a kisméretű téglából vagy klinkertéglából készített homlokzat és homlokzati díszítés az utcafronti falrészén. A különböző anyagok megfelelő mértékű társítása szép homlokzatot is eredményezhet.

Igényes és egyszerű tömeg- és nyíláskialakítás.

KÖZTERÜLETI NÖVÉNYZET

Utcák, terek zöld sávjainál, homlokzat-kialakításánál, vízvezetés megoldásánál a már kialakult arányokhoz és viszonyokhoz illeszkedjünk az egységes, karakteres utcakép megteremtése érdekében. Az utcák menti fasorok fatípusainak kiválasztása során például ügyelnünk kell többek között a légvezetékek, földkábelek elhelyezkedésére, illetve az utcai homlokzatok magasságára, egységes előkertméretek kialakítására. Adott térségben honos, a településre jellemző, növényfajok kiválasztását előnyben kell részesíteni a fasorok telepítése során a karakteresség megőrzés érdekében.

Fontos odafigyelni az adott fafajok igényeire, (kifejlett példányok területigénye, rendszeres metszést igényelnek e, szárazságot, környezetterhelést tűri e. A közlekedésbiztonsági szempontokra is figyelemmel kell lenni – rálátási-kilátási – viszonyok.

A dús közterületi növényzet esetén szerencsés jelezni, hogy van-e gyalogos járda. Ehhez célszerű a lakóházak előtti sűrű növényzetet időnként megszakítani. Az útpadka rendezése is bizalomerősítő. Az igényes, de monoton utcaképet élettellivé tagolja egy-egy nagy lombosított fa

ÚJONNAN BEÉPÜLŐ LAKÓTERÜLETEK

Az újonnan beépülő lakóterületeken az épületek telepítése, a telkek beépítése az újtelepi településrészhez hasonló módon javasolt. A beépítés itt is jellemzően oldalhatáron álló beépítési mód alkalmazásával, a telken belüli elhelyezkedése az utcára párhuzamos és merőleges rendszerű.

Az épület a telk utcafronti részéhez közelebb épüljön meg az előkert megtartásával, így marad mögötte hely egy védett kertrész kialakítására.

A beépítés ezeken a területeken falusias építési övezetet határoz meg. Ennek megfelelően a házak magassága közel azonos, egyszintes beépítést tesz lehetővé. A meglévő épületek közé épülő új házak ese-

tében nem elfogadható a túl magas, vagy a túl alacsony épületek tervezése.

A tetőforma és tetőhajlásszög az újonnan beépülő lakóterületeken közel azonos. Törekedni kell az egyszerű tetőformák alkalmazására, a már meglévő házak tetőformájához igazodva.

Az új házak építésekor kerülni kell a kirívó, rikító színek alkalmazását mind a homlokzati kialakításoknál, mind fedéseknél.

A kerítések kialakításánál előnyben kell részesíteni az áttört kerítéseket illetve a természetes kerítéseket (növényekből kialakított határ).

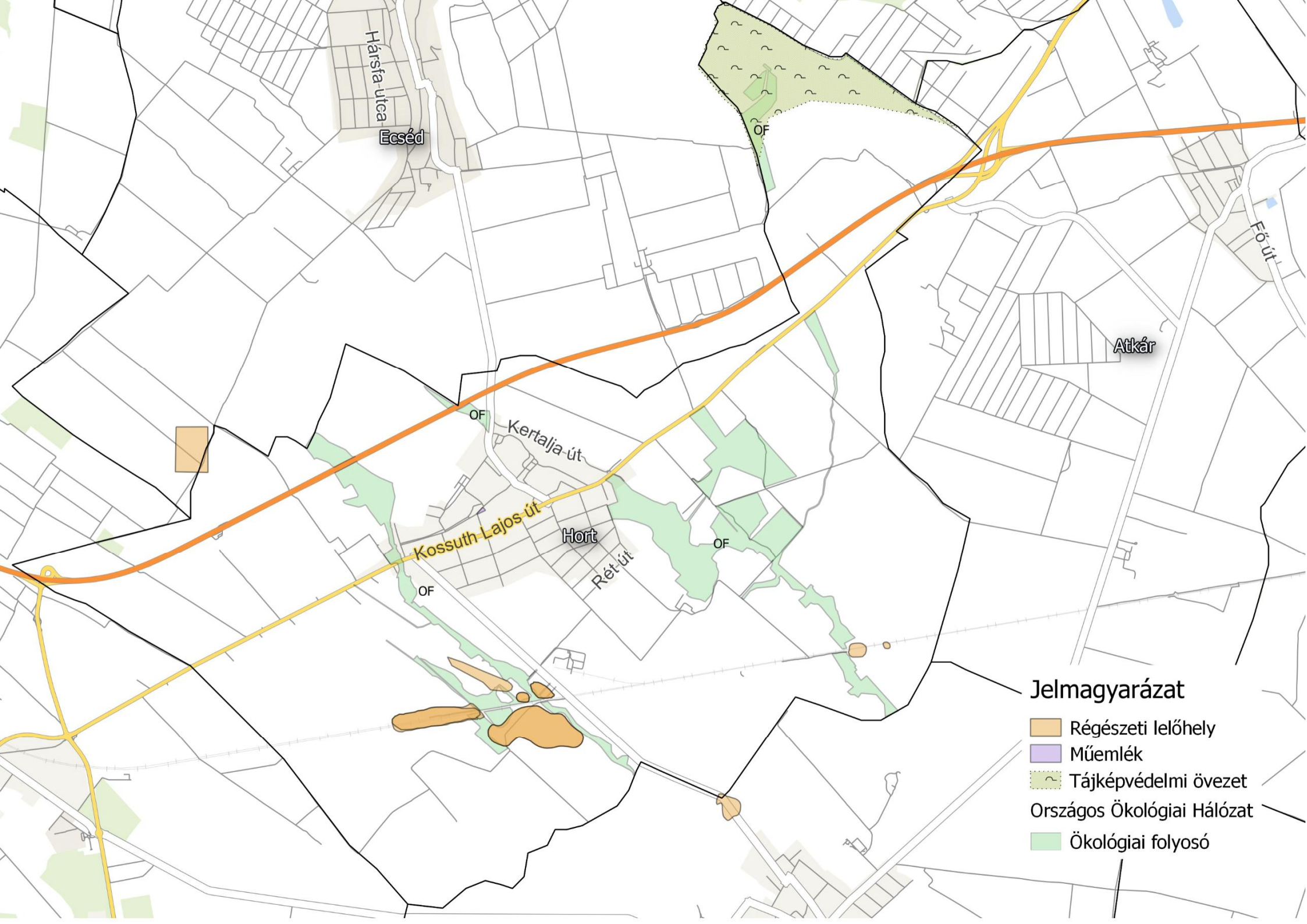
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Hort tájképvédelmi jelentőségű településrészein fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást megvalósítani. Javasolt a területek beépítetlen jellegének megtartása a már kialakult és értéket képviselő építmények karakterének megóvásával együtt.

Az értékes tájkarakter megőrzése a területhasználat, telekszerkezet hosszú távú megtartásával őrizhető meg. A tájképvédelmi jelentőségű területeken reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény, felszíni elektromos hálózati, vagy hírközlési elem vagy építmény elhelyezése nem ajánlott. Az éjszakai fényszennyezésre is gondolnunk kell. A világítás kialakítása során csak lefelé világító megoldások alkalmazhatóak.

A település területét az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosója és a tájvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek védett területei, valamint 9 régészeti lelőhely érinti az alábbi ábra bemutatásával.

Jelmagyarázat

- Régészeti lelőhely
- Műemlék
- Tájképvédelmi övezet
- Országos Ökológiai Hálózat
- Ökológiai folyosó

6.

MAI PÉLDÁK, ÉSZREVÉTELEK

A hagyományos tömegformálás kiváló illeszkedést biztosít.

Kivételesen vonzó utcaképet formál a kocsibejárók sora a gondozott zöld sávokkal és a fasorral az elhanyagolt csatorna-részlet ellenére.

A sáttortetős ház mellett arányaiban eltérő épület egyedi felületképzésével és egyszerű tömegalakításával változatosságot visz az utcaképbe.

A téglaburkolatos homlokzat kialakítás hagyománya megtartásra érdemes

Igényes kerítés kialakítás

Új épület igényes tömeg- és homlokzatalakítással, a hagyományos építési formákhoz való viszonya egyértelmű.

Egyszerű tömegformálás, igényes kerítés kialakítás, az utcai homlokzat kialakítás a hetvenes évek építészeti felfogását idézi.

7.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Az utcára kirakott hirdetőtáblák, cégérek, reklámfelületek nagymértékben befolyásolják az utcaképet, ezért vállalkozóként érdemes odafigyelnünk arra, hogyan hirdetjük szolgáltatásainkat. A reklámok egymáshoz illesztésével, sokkal kedvezőbb utcaképet mutatna mindenkinek, aki a településre érkezik, áthalad. Az igényes, nem túl feltűnő, de jól észrevehető feliratok is elérhetik figyelemfelkeltő céljukat. A hirdetés lényege a tájékoztatás, ezt tehetjük utcaképbe illően is. Nem könnyű feladat a reklámok, cégérek elhelyezése, úgy, hogy felfigyeljenek ránk, de közben belesimuljunk a környezetünkbe.

A vállalkozások számára világosan meg kell fogalmazni és a horti épületek, kerítések léptékéhez mérten meghatározni, hogy milyen cégfeliratok és reklámtáblák elhelyezését támogatja az önkormányzat. Irányadó az, hogy a lehető legkevesebb felirat és tábla készüljön fehér vagy élénksárga alapon.

Megrendelő:

Hort Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testülete

Készítette:

Kőszeghy Építészet Bt.

Dr. Kőszeghy Attila vezető településtervező

Kőszeghy Éva okl. építészmérnök

Felhasznált irodalom:

- Hatályos településrendezési terv vizsgálati és alátámasztó munkarésze
 - dr. Kasza Sándor - Heves Megye Kézikönyve
- TAK egyeztető felület építészeti útmutató ábrái (Lechner Tudásközpont)
 - Magyarszéphely minta településképi arculati kézikönyv

Készült:

2017. augusztus hó